

Aastaaruanne

2012

Kommenteeritud kokkuvõte

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Aastaaruanne

2012

Kommenteeritud kokkuvõte

**Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele**

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele
või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Europa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

ISBN 978-92-9242-007-9

doi:10.2804/54006

© Euroopa Liit, 2013

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

SISSEJUHATUS

Käesolev dokument on Euroopa Andmekaitseinspektori 2012. aasta tegevusaruande kommenteeritud kokkuvõte. Aruanne hõlmab 2012. aastat, mis oli Euroopa Andmekaitseinspektori kui sõltumatu järelevalveasutuse üheksas tegevusaasta. Andmekaitseinspektori tegevuse eesmärk on tagada, et ELi institutsioonid ja asutused austavad isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi ning eriti nende eraelu puutumatust. Samuti hõlmab aruanne andmekaitseinspektori Peter Hustinxi ja tema asetäitja Giovanni Buttarelli ühise ametiaja neljandat aastat.

Euroopa Andmekaitseinspektori institutsioon loodi määrusega (EÜ) nr 45/2001 (edaspidi „määrus”),¹ et kaitsta isikuandmeid ja eraelu puutumatust ning edendada ELi institutsioonides ja asutustes asjaomaseid häid tavasid. Meie missioon on:

- **jälgida** ning **tagada** isikuandmete ja eraelu puutumatu kaitset üksikisikute isikuandmete töötlemisel ELi institutsioonides ja asutustes;
- **nõustada** ELi institutsioone ja asutusi kõikides isikuandmete töötlemisega seotud küsimustes. ELi seadusandja konsulteerib andmekaitseinspektoriga seoses seadusandlike ettepanekute ja uute poliitikameetmetega, mis võivad mõjutada eraelu puutumatust;
- **jälgida** tehnika arengut isikuandmete kaitse seisukohalt;
- **sekkuda** Euroopa Kohtu menetlustesse, et anda eksperdinõuandeid andmekaitseõiguse tõlgendamise kohta;
- **teha koostööd** riiklike ja muude järelevalveasutustega, et parandada isikuandmete kaitse järjepidevust.

2012. aastal tehti erilisi jõupingutusi, et parandada organisatsiooni tegevuse tõhusust ja mõjusust praegustes kokkuhoiutingimustes. Seoses sellega viisime oma sisetiste ja väliste sidusrühmade abiga lõpule igakülgse strateegilise läbivaatamise, mille tulemusel püstitati 2013. ja 2014. aastaks selged eesmärgid ning võeti vastu Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse kodukord ja iga-aastane juhtimiskava. Selle tulemusena saavutas asutus 2012. aastal täie küpsuse.

2012. aastal määrasime mitmesugustes tegevusvaldkondades kindlaks uued võrdlusalused. Isikuandmete töötlemise järelevalvet tehes suhtlesime rohkemate institutsioonide ja asutuste ning andmekaitseametnikega. Täheleandisime ka oma uue jõustamispoliitika mõju: enamik ELi institutsioone ja asutusi, sealhulgas paljud ametid, teevad andmekaitsemääruse järgimisel edusamme, kuigi mõni asutus peaks senisest rohkem jõupingutusi tegema.

Uute õigusaktidega seoses konsulteerides andsime välja rekordilise arvu arvamusi, mis käsitlesid väga erinevaid küsimusi. Esimesel kohal meie tegevuskavas oli ELi andmekaitsealase õigusraamistiku läbivaatamine. Andmekaitset mõjutasid ka vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala käsitleva Stockholmi programmi ning digitaalarengu tegevuskava rakendamine, samuti siseturuküsimused, nagu näiteks finantssektori reform ning rahvatervise- ja tarbija-kaitseküsimused. Lisaks tihendasime koostööd muude järelevalveasutustega.

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 45/2001, 18. detsember 2000, üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

2012. AASTA PÕHISÜNDMUSED

Euroopa Andmekaitseinspektori 2012. aasta põhitegevus kasvas jätkuvalt nii ulatuse kui ka mahu poolest, samas kui ressursse jäi eelarvepiirangutega seoses vähemaks.

Visioon ja metoodika

Viimases aastaaruandes väljakuulutatud strateegiline läbivaatamine viidi lõpule ning selle tulemusena valminud 2013. ja 2014. aasta strateegia väljendab visiooni ja metoodikat, mille abil püüame parandada oma suutlikkust töötada kokkuhoiu tingimustes tõhusalt ja mõjusalt. Lisaks strateegiale võeti vastu kodukord. See terviklik ja laiahaardeline dokument näeb ette Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse korralduse ja töökorra. Vastu võeti ka iga-aastane juhtimiskava, mis on meie töö planeerimise ja korraldamise alusdokument. Kõik kolm dokumenti on omavahel tihedalt seotud. Strateegilise läbivaatamise käigus kindlaksmääratud põhiväärtused ja juhtpõhimõtted on sätestatud kodukorra artiklis 15; uusi, 2013. ja 2014. aasta strateegia aluseks olevaid meetmeid rakendatakse 2013. aasta juhtimiskavaga.

Andmekaitseametnikud

Andmekaitseametnike töö toetamiseks algatasime 2012. aasta mais andmekaitseametnike staatust käsitleva küsimustikuga uuringu. Uuringu lõpparuandes on esile toodud mitu positiivset tulemust, kuid ka mõned murettekitavad valdkonnad, mida kavatseme hoolikalt jälgida.

Eelkontroll

2012. aastal laekus meile 119 eelkontrolliteatist, mille põhjal esitasime 71 arvamust. 11 korral otsustati pärast põhjalikku analüüsi, et eelkontrolli ei ole vaja. Erinevalt varasematest aastatest, kui palju arvamusi oli suunatud suurtele ELi institutsioonidele, oli 2012. aastal enamik arvamusi suunatud ELi ametitele. Üldiselt käsitlesid 2012. aastal vastuvõetud arvamused standardseid haldusmenetlusi, nagu personali hindamine ja terviseandmete töötlemine, kuid ka põhitegevust, nagu komisjonipoolse varade külmutamise seotud töötlemistoimingud, OLAFi muudetud uurimiskord ja iga-aastased huvide deklaratsioonid. Pärast Euroopa Andmekaitseinspektori arvamuste esitamist õnnestus 2012. aastal lõpetada 92 juhtumit.

Visiidid

2012. aastal külastasime kuut ametit, mille puhul oli kahtlusi õigusaktide järgimises või millega Euroopa Andmekaitseinspektor oli vähe suhelnud. Need visiidid osutasid väga tulemuslikuks: paranes ametite teadlikkus ning nende juhtkonnad lubasid määrust paremini järgida. Kontrollisime 15 ELi institutsiooni ja ametit ning uurisime, mis meetmeid on võetud seoses meie varasemate kontrollidega.

Konsulteerimise ulatus

Nagu varasematel aastatel, nii kasvas ka 2012. aastal õigusaktidega seotud konsulteerimine – esitasime rekordilised 33 arvamust ning 15 ametlikku ja 37 mitteametlikku märkust.

Andmekaitse tähtsus üha kasvab: lisaks vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala ning rahvusvahelise andmevahetuse tavapärastele prioriteetidele esitasime 2012. aastal järjest rohkem arvamusi siseturu ja tervishoiusektori kohta. Samas toimub kiire areng ka digitaalarengu tegevuskava valdkonnas, mida peegeldab selle valdkonna seadusandlike ettepanekute kasvav hulk.

Andmekaitsealase õigusraamistiku läbivaatamine

2012. aasta jaanuaris avaldati määrusest ja direktiivist koosnev reformipaketi ettepanek,² mille kohta esitasime arvamuse märtsis. Lisaks käsitlesime kogu aasta jooksul võimalikke probleeme ja edusamme oma kõnedes, presideadetes ja mujal.

Digitaalarengu tegevuskava ja tehnika areng

Digitaalarengu tegevuskava ja tehnika arengu valdkonnas avaldasime arvamuse pilvandmetöötluse kohta. Tehnika arengu mõju selles valdkonnas on nii praegu kui ka edaspidi väga suur ja osutab vajadusele rakendada andmekaitse-põhimõtteid, nagu näiteks *lõimitud eraelukaitse* ja *eraelu kaitsvad vaikesätted*.

Rahvatervis ja tarbijakaitse

Rahvatervise ja tarbijakaitse valdkonnas täheldasime, et teeninduskvaliteedi parandamiseks püütakse järjest enam kasutada digitehnika uudseid lahendusi. Need jõupingutused väärivad kiitust: personaliseeritud teenindusel ja teenustel on suur potentsiaal. Arvestades aga isiklike terviseandmete tundlikkust, saab tarbijate usaldust uute teenuste vastu edendada ja säilitada vaid juhul, kui järgitakse andmekaitse aluspõhimõtteid.

2 http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/Consultation/Reform_package

Koostöö andmekaitseasutustega

Euroopa Andmekaitseinspektor ja artikli 29 tööühm tegid koostööd paljudes valdkondades, eelkõige seoses arvamustega, mis käsitlesid otstarbe piiramist, kooskõlas kasutamist, nutivõrkude andmekaitse mõjuhindamismalle ja avatud andmeid ning mille puhul Euroopa Andmekaitseinspektor tegutses raportöörina. Osalesime aktiivselt ka selliste arvamuste koostamisel, mis käsitlesid andmekaitse reformi arutelusid, pilvandmetöötlust, küpsistega nõustumise nõudest vabastamist ning biomeetriatehnika arengut.

Koordineeritud järelevalve

Euroopa Andmekaitseinspektor tagas Eurodac-süsteemi ja tolliinfosüsteemi koordineeritud järelevalvega seotud andmekaitseasutustele tõhusad sekretariaaditeenused. Lisaks toimus 2012. aasta novembris uue viisainfosüsteemi järelevalve koordineerimisrühma esimene koosolek. Rühma põhiülesanne on teostada süsteemi käimasoleva järkjärgulise kasutuselevõtu järelevalvet ja hõlbustada liikmesriikide koostööd. Nii arutati esimesel koosolekul rühma esimest tööprogrammi ning vahetati teavet Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse ja liikmesriikides toimuva riikliku kontrolli kohta.

Sisemine töökorraldus

2012. aastal lisati organisatsiooni tegevusvaldkondade hulka IT-poliitika, et arendada ja koondada meie eksperditeadmisi infotehnoloogia ja andmekaitse valdkonnas. Sektor koosneb IT-eksperdist, kel on kogemusi praktiliste IT-küsimuste, aga ka poliitika ja järelevalve valdkonnas. See aitab meil paremini hinnata uute tehniliste lahendustega kaasnevat riski eraelu puutumatusel, pidada sidet teiste andmekaitseasutuste tehnoloogiaekspertidega ning nõustada vastutavaid andmetöötajaid *lõimitud eraelukaitse ja eraelu kaitsvate vaikesätete* põhimõtete küsimustes. Lisaks tagab see, et me saame oma järelevalvemeetodeid ja -vahendeid arendada kooskõlas tehnika, eelkõige suuremahuliste infosüsteemide arenguga, mille suhtes teostatakse koordineeritud järelevalvet. IT-sektor toetab ka sidusama asutusesisese IT-poliitika arendamist.

Ressursside haldamine

Vastavalt igas kvartalis toimuvatele eelarve täitmise läbi-vaatustele, milles osaleb institutsiooni haldusnõukogu, kasvas meie eelarve täitmine 2012. aastal 90,16%-ni (2010. aastal 75,66%). Uued IT-vahendid, nagu näiteks Sysper2 (personalihaldus) ja MIPs (lähetuste haldus) on muutnud Euroopa Andmekaitseinspektori personalitöö tõhusamaks ja professionaalsemaks.

Euroopa Andmekaitseinspektori tegevus 2012. aastal: valik põhinäitajaid

- **Vastu võeti 71 eelkontrolliarvamust ja 11 muud arvamust.**
- **Saadi 86 kaebust, millest 40 tunnistati vastuvõetavaks.**
- **Viidi läbi 27 konsultatsiooni seoses haldusmeetmetega.**
- **Tehti 15 kohapealset kontrolli ja 6 visiiti.**
- **Avaldati 1 suunis isikuandmete töötlemise kohta puhkuste ja paindliku tööaja valdkonnas.**
- **Koostati 33 õiguslikku arvamust, muu hulgas vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, tehnika arengut, rahvusvahelist koostööd, andmete edastamist, rahvatervist ja siseturgu käsitlevate algatuste kohta.**
- **Anti välja 15 ametlike märkuste kogumit, mis käsitlesid muu hulgas intellektuaalomandiõigusi, tsiviillennundusohutust, ELi kriminaalpoliitikat, terrorismi rahastamise jälgimissüsteemi, energiatõhusust ning õiguste ja kodakondsuse programmi.**
- **Koostati 37 mitteametlike märkuste kogumit.**

JÄRELEVALVE JA JÕUSTAMINE

Euroopa Andmekaitseinspektori üks põhiülesanne on teostada sõltumatut järelevalvet Euroopa institutsioonides ja asutustes toimivate andmetöötlustoimingute üle. Õiguslikuks aluseks on andmekaitsemäärus (EÜ) nr 45/2001, milles on sätestatud andmetöötlejate kohustused ning nende isikute õigused, kelle isikuandmeid töödeldakse.

Järelevalveülesanded hõlmavad nii andmekaitseametnike nõustamist ja toetamist riskantsete andmetöötlustoimingute eelkontrollimise teel kui ka uurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrollid ja kaebuste menetlemist. ELi institutsioonide ja asutuste nõustatakse ka haldusmeetmeid käsitlevate konsultatsioonide ja temaatiliste juhiste vormis.

Meie strateegiline eesmärk

Edendada ELi institutsioonides ja asutustes andmekaitsekultuuri, et nad oleksid teadlikud oma kohustustest ning vastutustundlikud andmekaitseõuete järgimisel.

Andmekaitseametnikud

Igas ELi institutsioonis ja asutuses peab olema vähemalt üks **andmekaitseametnik**. 2012. aastal määrati olemasolevates institutsioonides ja asutustes ning uutes ametites ja ühissetevõtetes ametisse 11 uut andmekaitseametnikku, millega nende koguarv kasvas 58ni. Korrapärane suhtlemine andmekaitseametnike ja nende võrgustikuga on tõhusa järelevalve oluline eeltingimus. Euroopa Andmekaitseinspektor tegi tihedat koostööd andmekaitseametnike võrgustiku tööd koordineeriva nelikuga, kuhu kuuluvad Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Parlamendi, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Toiduohutusameti andmekaitseametnikud. Euroopa Andmekaitseinspektor osales 2012. aastal andmekaitseametnike kohtumistel, mis toimusid märtsis Helsingis Euroopa Kemikaaliametis (ECHA) ja novembris Euroopa Keskpangas.

Eelkontroll

Määruses (EÜ) nr 45/2001 on sätestatud, et Euroopa Andmekaitseinspektor peab eelnevalt kontrollima kõiki isikuandmete töötlemise toiminguid, mis võivad kujutada endast konkreetset ohtu andmesubjektide õigustele ja vabadustele. Pärast eelkontrolli otsustab Euroopa Andmekaitseinspektor, kas asjaomased toimingud on määrusega kooskõlas.

Riskantsete andmetöötlustoimingute eelkontroll on järelevalves jätkuvalt tähtsal kohal. 2012. aastal laekus meile 119 eelkontrolliteatist, millest 2 võeti tagasi. Ehkki *tagantjärele* eelkontrollid viidi lõpule enamikus ELi institutsioonides, kasvas eelkontrolliteatiste arv 2012. aastal ELi ametite (eriti uute) kehtestatud andmetöötlustoimingute, avaldatud suuniste järelmeetmete ja mitme visiidi tõttu. 2012. aastal esitasime 71 eelkontrolliarvamust ja 11 muud arvamust. Nende näitajate puhul tuleb mees pidada, et me esitasime 2012. aastal väga palju ühisarvamusi: 41 teatise kohta 13 ühisarvamust.

Nõuetele vastavuse jälgimine

Euroopa Andmekaitseinspektor teatas oma 2010. aasta poliitikadokumendis, et „*jätkab korrapäraste uuringute tegemist, et tagada esinduslik ülevaade andmekaitse eeskirjade järgimisest ELi institutsioonides/asutustes ja püstitada oma uurimistulemuste põhjal asjakohased sise-eesmärgid*“. 2012. aasta mais alustasime andmekaitseametnikele pühendatud uuringut, et jälgida, kuidas ELi institutsioonid ja asutused järgivad määruse artiklit 24. Meil on hea meel tõdeda, et andmekaitseametniku funktsioon on ELi asutustes hästi sisse seatud, kuid sellegipoolest on mitu murettekitavat aspekti. Eelkõige jälgime tähelepanelikult lepinguliste töötajate seast määratud andmekaitseametnike ametiaja tegelikku kestust, andmekaitseametnike suurt vahetuvust ja võimalikke huvide konflikte, eriti osalise tööajaga töötavate andmekaitseametnike puhul. Vajaduse korral tegeleme nende probleemidega juhtumipõhiselt.

2012. aasta juunis algatasime küsimustiku vormis uuringu, mis käsitleb Euroopa Komisjoni andmekaitsekoordinaatori funktsiooni. Uuringu tulemused avaldatakse 2013. aastal aruandena.

Kaebused

Vastavalt andmekaitsemäärusele on Euroopa Andmekaitseinspektori üks põhiülesanne kaebuste vastuvõtmine ja uurimine ning neil põhinevate või omaalgatuslike uurimiste läbiviimine.

2012. aastal esitati Euroopa Andmekaitseinspektorile 86 kaebust, mis on ligikaudu 20% vähem kui 2011. aastal ja kinnitab meie veebipõhise kaebusevormi tulemuslikkust vastuvõetamatute kaebuste arvu vähendamisel. Laekunud kaebustest 46 olid esmapilgul vastuvõetamatud, kuna enamik neist oli seotud andmetöötajate riigi tasandil, mitte ELi institutsioonides või asutustes.

Ülejäänud 40 kaebust vajasid põhjalikku uurimist (ligikaudu 54% rohkem kui 2011. aastal). Peale selle oli 31. detsembri 2012. aasta seisuga uurimise, läbivaatamise või järelmeetmete etapis veel 15 varasematel aastatel esitatud vastuvõetavaks tunnustatud kaebust (neli 2009. aastast, kolm 2010. aastast ja kaheksa 2011. aastast).

Haldusmeetmeid käsitlevad konsultatsioonid

23. novembril 2012 andsime juhiseks välja järelevalve ja jõustamise valdkonna konsultatsioone käsitleva poliitika. Samuti jätkus töö **haldusmeetmeid käsitlevate konsultatsioonidega**, mille ELi institutsioonid ja asutused olid algatanud seoses isikuandmete töötlemisega. Käsitleti mitmesuguseid küsimusi, sealhulgas arvete esitamist laua-telefonilt võetud tööväliste kõnede eest, ELi teenistujate ametliku telefonikataloogi avaldamist internetis, lepingulistelt teenistujatelt sertifikaatide kogumist, halduskoostöölepingute lepingutingimusi ja meditsiiniliste andmete vahetamist institutsioonide vahel.

Horisontaalsed suunised

2012. aastal andsime välja suunised isikuandmete töötlemise kohta **puhkuse- ja paindliku tööaja menetlustes**. Korraldasime koolitusi andmekaitsekoordinaatoritele ja seminare vastutavatele andmetöötajatele ning avasime andmekaitseametnikele Euroopa Andmekaitseinspektori veebilehel eraldi jaotise ja infoliini. Avaldasime ka järelevalve Euroopa Andmekaitseinspektori 2010. aasta videovalve suuniste järgimise kohta Euroopa institutsioonides ja asutustes.

Praegu on koostamisel töölt puudumisi ja puhkusi, hanked ja ekspertide valikut, e-seiret ja andmete edastamist käsitlevad suunised.

POLIITIKA JA NÕUSTAMINE

Euroopa Andmekaitseinspektor nõustab Euroopa Liidu institutsioone ja asutusi andmekaitseküsimustes paljudes poliitikavaldkondades. Selline nõuandev roll on vajalik uute seadusandlike ettepanekute ja muude algatuste väljatöötamisel, mis võivad mõjutada isikuandmete kaitset ELis. Tavaliselt annab Euroopa Andmekaitseinspektor nõu ametliku arvamuse vormis, ent võib seda teha ka märkuste või poliitikadokumentide kujul.

Meie strateegiline eesmärk

Tagada, et ELi seadusandja (komisjon, parlament ja nõukogu) on teadlik andmekaitsealsetest ning arvestab nendega uute õigusaktide väljatöötamisel.

Põhisuundumused

2012. aastal toimus andmekaitse valdkonnas suur areng. Komisjon avaldas palju andmekaitset mõjutavaid seadusandlikke ettepanekuid, mis muudavad põhjalikult olemasolevaid andmekaitse eeskirju. See projekt oli Euroopa Andmekaitseinspektori 2012. aasta töökavas olulisel kohal ja jääb sinna ka seadusandliku menetluse jätkudes.

2012. aastal esitasime üha rohkem arvamusi. Esitasime mitmesugustel teemadel 33 arvamust ning 15 ametlikku ja 37 mitteametlikku märkust. Nende ja muude sekkumistega rakendasime oma 2012. aastaks seatud prioriteete.

Nagu varasematel aastatel, laienes ka 2012. aastal Euroopa Andmekaitseinspektori arvamuste temaatika. Lisaks tavapärasele prioriteetsetele valdkondadele, nagu näiteks vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala edasiarendamine ning rahvusvaheline andmevahetus, kerkivad esile uued teemad. Mitu 2012. aastal esitatud arvamust käsitlesid digiturgu ja tarbijaohutust veebikeskkonnas. Nende hulgas paistsid silma isiklike terviseandmete ja laenuandmete teemad.

Euroopa Andmekaitseinspektori arvamused ja põhiteemad

25. jaanuaril võttis komisjon vastu reformipaketi, mis koosneb kahest seadusandlikust ettepanekust: üldine andmekaitset käsitlev määrus ja konkreetne direktiiv andmekaitse kohta politsei- ja õigusküsimuste valdkonnas. Eialgu pidasime üldist määrust suureks edasiminekukaks Euroopa andmekaitset. 7. märtsil võtsime vastu arvamuse, milles täpsustasime oma seisukohta mõlema ettepaneku osas. Oma avalikus teadaandes järeldas Euroopa Andmekaitseinspektor, et vaatamata mõlemale kõnealusele seadusandlikule ettepanekule jääb kõiki ELi poliitikavaldkondi nii riikide kui ka ELi tasandil hõlmav andmekaitse eeskirjade kogum Euroopas endiselt kättesaamatuks eesmärgiks.

2012. aastal avaldasime ka arvamuse **pilvandmetöötluse** kohta, et rõhutada andmekaitse põhimõtteid ja seda, kui tähtis on nende nõuetekohane rakendamine selles uues tehnilises lahenduses. Arvamuses kirjeldasime ja põhjendasime pilvandmetöötluse puhul vajalikke andmekaitsestandardeid. Selliste arvamuste eesmärk on anda suuniseid, mis on võrdlusaluseks edaspidiste päevakajaliste teemade ja andmekaitseküsimuste puhul.

Keeruka **tarbijatehnoloogia** ja **interneti** kasvav **lõimumine** (nt nutiseadmed) tekitab uusi probleeme seoses isikuandmetega, mida tuleks töödelda ainult otstarbel, milleks need koguti. Viimasel ajal oleme käsitlenud ka salastatud andmete kättesaadavust ja varem ebaoluliste või kättesaamatute andmete kasutamist uutel otstarvetel. Nii näiteks esitasime arvamuse ettepaneku kohta, mis käsitleb arukaid arvesteid – seadmeid, mis võimaldavad olulist energiasäästu, kuid mille abil on võimalik ka majapidamisi jälgida.

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas on korduv teema vajalikkuse põhimõte. See andmekaitsepõhimõte oli tähtsal kohal mitmes arvamuses, näiteks Eurodac-süsteemi, SIS II ja küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskust käsitlevates arvamustes. Me teame väga hästi, et õiguskaitseasutused soovivad kuritegevuse ennetamiseks suuremat juurdepääsu muudele andmebaasidele, nagu näiteks tolli ja sisserändeameti andmebaasid.

2012. aastal olid tähtsal kohal ka **siseturuga** seotud **arvamused**, kus lisarõhk oli digiturul. Muu hulgas võtsime vastu neli arvamust finantsturumääruse kohta.

Kohtuasjad

2012. aastal ei vaidlustatud Euroopa Kohtus ühtki Euroopa Andmekaitseinspektori otsust ning samamoodi ei algatanud meie ühtki menetlust muude ELi institutsioonide ega asutuste vastu. Euroopa Kohus tegi otsuse kahes asjas, milles me osalesime menetlusse astujana.

Esimene neist käsitles Austria andmekaitseasutuse Datenschutzkommission (DSK) väidetavat sõltumatuse puudumist. Kohtuasjas C-614/10: komisjon vs. Austria astusime menetlusse komisjoni toetuseks. Euroopa Kohus tegi 16. oktoobril 2012 otsuse, milles ta järeldas, et Austria DSK ei järginud andmekaitse direktiivi sätetatud sõltumatuse nõuet.

Osalesime ka kohtuasjas T-190/10: Egan ja Hackett vs. Euroopa Parlament. Selles nõudsid hagejad juurdepääsu

kahele dokumendile, mis olid seotud kahe Euroopa Parlamendi liikme assistentide hüvitiste taotlustega, kusjuures assistentide nimed olid dokumendis nimetatud. Parlament keeldus juurdepääsu andmast põhjusel, et nimed on isikuandmed, mille avalikustamine rikuks asjaomaste isikute eraelu puutumatust. Oma 28. märtsi 2012. aasta otsuses tühistas Euroopa Kohus parlamendi keelduva otsuse põhjendusega, et parlament ei olnud osutanud, mil määral parlamendiliikmete endiste assistentide nimesid sisaldavate dokumentide avalikustamine konkreetselt ja sisuliselt rikub nende õigust eraelu puutumatusele.

Oleme palunud luba astuda menetlusse veel kahes kohtuasjas, mis käesoleva dokumendi koostamise ajal olid veel menetluses. Esimene neist on andmekaitseasutuste sõltumatust käsitlev rikkumismenetlus, seekord Ungari vastu (kohtuasi C-288/12). Teine pooleliolev kohtuasi on F-103/11: ZZ vs. EIP, mida arutab Avaliku Teenistuse Kohus. EIP poolt ahistamise küsimuses korraldatud sisejuurdluse ajal saadeti süüdistatutele täielik kaebus ja sellega seotud dokumendid (mis sisaldasid meditsiinilisi avaldusi). Euroopa Andmekaitseinspektor astus menetlusse hageja toetuseks, sest tema nõue põhines andmekaitse eeskirjade väidetaval rikkumisel.

KOOSTÖÖ

Euroopa Andmekaitseinspektor teeb koostööd teiste andmekaitseasutustega, et edendada ühetaolist andmekaitset kogu Euroopas. Selline koostöö laieneb ka ELi endise nn kolmanda samba raames asutatud järelevalveasutustele ning hõlmab suuremahulisi infotehnoloogiasüsteeme.

Meie strateegiline eesmärk

Parandada head koostööd andmekaitseasutustega, eriti artikli 29 tööühmaga, et tagada andmekaitse suurem järjepidevus ELis.

Artikli 29 tööühm koosneb riiklike andmekaitseasutuste, Euroopa Andmekaitseinspektori ja komisjoni esindajatest (viimane tagab ka tööühma sekretariaadi töö). Tööühmal on keskne roll direktiivi 95/46/EÜ järjepideva kohaldamise tagamises.

2012. aastal osalesime aktiivselt tööühma töös, eriti selle temaatilistes alltöörühmades, nagu piirid, reisimine ja õiguskaitse, e-valitsus, finantsküsimused, eraelu puutumatus tulevik, rahvusvaheline andmevahetus, põhisätted ja tehnika. Osalesime aktiivselt ka 2012. aastal vastuvõetud arvamuste koostamisel, mis käsitlesid eelkõige andmekaitse reformi arutelusid (kaks arvamust), pilvandmetöötlust³, küpsistega nõustumise nõudest vabastamist ning biomeetria tehnika arengut.

Tegutsesime ka raportöörina või kaasraportöörina järgmiste arvamuste koostamisel: otstarbe piiramine ja kooskõlas kasutamine (põhisätete alltöörühm), nutivõrkude andmekaitse mõjuhindamismall (tehnika alltöörühm), avatud andmed (e-valitsuse alltöörühm). Kõik kolm arvamust võetakse eeldatavalt vastu 2013. aasta alguses.

Lisaks artikli 29 tööühmale tegi Euroopa Andmekaitseinspektor jätkuvalt tihedat koostööd **ELi suuremahuliste IT-süsteemide ühise järelevalve** asutustega.

Sellise koostöö oluline osa on **Eurodac-süsteem**. Eurodac-süsteemi järelevalve koordineerimisrühma kuuluvad riiklike andmekaitseasutuste esindajad ja Euroopa Andmekaitseinspektor. Tagame ka rühma sekretariaadi töö ning seetõttu korraldasime 2012. aastal Brüsselis kaks koosolekut – ühe juunis ja teise novembris. Üks rühma olulisi saavutusi 2012. aastal oli Eurodac-süsteemi riiklike juurdepääsupunktide standarditud kontrollitava vastuvõtmine novembris toimunud koosolekul. Küsimustik on koostatud riiklike kontrollide toetamiseks.

Sarnasel moel tehakse järelevalvet ka **tollinfosüsteemi** (CIS) üle: Euroopa Andmekaitseinspektor korraldas 2012. aastal kokku kaks tollinfosüsteemi järelevalve koordineerimisrühma koosolekut (juunis ja detsembris). Juuni kohtumisel võttis rühm koostöös tolli ühise järelevalveasutusega vastu ühisarvamuse FIDE käsiraamatu kohta ja kahe eelmise aasta tegevusaruande. Detsembri kohtumisel esitles Euroopa Andmekaitseinspektor OLAFi eelkontrolli järelemeetmete põhipunkte ning seejärel tutvustas komisjon (OLAF) nõukogu määruse (EÜ) nr 515/97 muutmise mõjuhindamise edenemist ja CISi tehnilist arengut.

Viisainfosüsteem on kolmandate riikide kodanike viisatootluste andmeid, sh biomeetrilisi andmeid sisaldav andmebaas. 2012. aasta novembris korraldasime viisainfosüsteemi järelevalve koordineerimisrühma esimese koosoleku. Rühma kuuluvad riikide andmekaitseasutused ja Euroopa Andmekaitseinspektor ning selle ülesanne on teostada järelevalvet süsteemi järkjärgulise kasutuselevõtu üle, käsitleda võimalikke probleeme, näiteks liikmesriikide tavapärase ülesannete tellimist teenuseosutajatelt, ning vahendada riikide kogemusi.

Jätakuvalt pälvis tähelepanu koostöö **rahvusvahelistel foorumitel**, eriti andmekaitse ja eraelu puutumatuses volinike Euroopa ja rahvusvahelisel konverentsidel. 2012. aastal peeti Euroopa konverents Luxembourgis ning see käsitles ELi, Euroopa Nõukogu ja OECD andmekaitseasutustiku moderniseerimise edenemist. Oktoobris toimus Uruguays rahvusvaheline konverents üldisel teemal „Eraelu puutumatus ja tehnika arengu tasakaal“, kus konkreetsemalt käsitleti arenguriike ning *profileerimise ja suuremahuliste andmetega* seotud küsimusi.

Sekkumisõigusega vaatljana osales Euroopa Andmekaitseinspektor 2012. aastal kahel Euroopa Nõukogu konventsiooni nr 108 nõuandekomitee kohtumisel, millest üks toimus septembris ja teine novembris.

Maailma Tolliorganisatsioon (WCO) korraldas 8. ja 9. novembril 2012 Brüsselis meie toetusel neljanda rahvusvahelise seminari, mis käsitles andmekaitset rahvusvahelistes organisatsioonides. Seminaril osalesid ELi institutsioonide ja asutuste ning rahvusvaheliste organisatsioonide spetsialistid, kes arutasid ja vahetasid parimaid tavasid. Kahepäevase ürituse raames toimus mitu arutelukoosolekut, mida juhatasid nii Euroopa Andmekaitseinspektori kui ka WCO esindajad.

3 Arvamused 05/2012 pilvandmetöötluste kohta – WP 196, 1.7.2012.

2013. AASTA PÕHIEESMÄRGID

2013. ja 2014. aasta üldise strateegia raames on 2013. aastaks püstitatud järgmised eesmärgid. Nende saavutamist antakse aru 2014. aastal.

Järelevalve ja jõustamine

Tagantjärele eelkontrollid

Tagantjärele eelkontrolli teatiste vastuvõtmise etapp on nüüd lõppemas, sest meie arvates on ELi institutsioonidel ja asutustel olnud piisavalt aega oma olemasolevatest andmetöötlustoimingutest teatada, kuna Euroopa Andmekaitseinspektor alustas tegevust 2004. aastal. Seetõttu määras Euroopa Andmekaitseinspektor 2012. aasta juulis ELi institutsioonidele ja asutustele saadetud kirjas kõigi tagantjärele eelkontrolli teatiste esitamise tähtajaks 2013. aasta juuni. Eeldatavalt suureneb sellega seoses 2013. aasta esimesel poolel meie töökoormus.

Juhendamine ja koolitamine

Aruandekohustuse kontseptsiooni kasutuselevõtmine andmekaitseraamistikus tähendab, et ELi asutused peavad võtma kõik eeskirjade järgimiseks vajalikud meetmed. Euroopa Andmekaitseinspektori arvates on andmekaitseametnikel ja andmekaitsekoordinaatoritel tähtis osa igas aruandekohustuse programmis. Nende toetamiseks jätkame juhendamist ja koolitamist ning ergutame tihedaid kontakte andmekaitseametnike võrgustikuga.

Tihedam dialoog ELi institutsioonidega

Meie 2013. ja 2014. aasta strateegia esimese eesmärgi raames kavatseme säilitada tihedad sidemed ja dialoogi ELi institutsioonidega, et ergutada paremat arusaamist institutsioonilisest kontekstist ning edendada määruse pragmaatilist ja praktilist kohaldamist. See dialoog võib toimuda mitmeti, eelkõige temaatiliste seminaride, koosolekute või konverentside kujul.

Üldine hindamine

Euroopa Andmekaitseinspektor kavatseb alata kõigis ELi institutsioonides ja asutustes uue hindamise. See on korrapärase hindamise osa, mille käigus palume kirjalikku tagasisidet teatavate kohustuste täitmise näitajate kohta. Uuringu tulemuste põhjal tehakse kindlaks institutsioonid, mis on kohustuste järgimisega maha jäänud, ning kõrvaldatakse avastatud puudused.

Visiidid

Jätkame jõupingutusi teadlikkuse suurendamiseks kõigil juhtimistasanditel ning kasutame vajaduse korral oma jõustamisvõlutusi. Külastame asutusi, kes meiega piisavalt ei suhtle või ilmselgelt ei järgi andmekaitsemäärust piisavalt.

Kontrollid

Kavatseme täpsustada oma kontrollimispoliitikat ja -korda. Lisaks valdkondadele, kus oleme andnud juhiseid, kavandame sihipäraseid kontrolle ka juhtudel, kui soovime kontrollida andmekaitse olukorda institutsioonis või asutuses.

Poliitika ja nõustamine

Meie nõustamistegevuse põhieesmärk on tagada, et ELi seadusandja on teadlik andmekaitseõuetest ja arvestab nendega uute õigusaktide puhul ning võtab meetmeid, mille oleme selle eesmärgi saavutamiseks välja töötanud. Meie väljakutse seisneb üha kasvavas rollis seadusandlikus protsessis ning õigeaegses ja autoriteetses nõustamises üha piiratumate ressurssidega. Seda arvesse võttes oleme oma poliitikaküsimuste loendist välja valinud strateegiliselt tähtsad küsimused, mis on meie 2013. aasta nõustamistöo nurgakivid (loend koos kaaskirjaga on meie veebilehel).

Uue andmekaitse õigusraamistiku suunas

Peame prioriteetseks ELi uue andmekaitsealase õigusraamistiku käimasolevat läbivaatamist ning osaleme vajadusel ka edaspidi seadusandliku menetluse edasiste etappide aruteludes.

Tehnika areng ja digitaalarengu tegevuskava, intellektuaalomandiõigused ja internet

Tehnika areng, eelkõige seoses internetiga, ja seonduvad poliitikameetmed on ka 2013. aastal meie tähelepanu keskmes. Teemad hõlmavad digitaalset identimise ja autentimise ning digiallkirja üleeuroopalist raamistikku ja interneti jälgimist (nt intellektuaalomandi õiguste jõustamine, internetist andmete eemaldamise menetlused), samuti pilvandmetöötuse teenuseid.

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala edasiarendamine

Asjakohased tulevased ettepanekud käsitlevad muu hulgas Euroopa Prokuratuuri loomist, et võidelda ELi eelarvet mõjutava kuritegevusega, ning Eurojusti reformi. Jälgime ka eelmisest aastast jätkuvaid algatusi, nagu Europoli reform ja arukate piiride pakett. Samuti jälgime tähelepanelikult kolmandate riikidega sõlmitavate andmekaitsekokkulepete üle peetavaid läbirääkimisi.

Finantssektori reformid

Jälgime ja analüüsime jätkuvalt uusi ettepanekuid, mis käsitlevad finantssturgude ja turuosaliste tegevuse reguleerimist ja järelevalvet, kuna need ettepanekud mõjutavad õigust eraelu puutumatusel ja andmekaitsele. See töö on eriti tähtis, sest üha rohkem esitatakse ettepanekuid finantssektori ühtlustamiseks ja keskseks järelevalveks.

E-tervis

Digitehnika üha sagedama kasutamise tõttu tervishoius on ülimalt tähtis kehtestada selles raamistikus isikuandmete kasutamise selged eeskirjad, eriti arvestades terviseandmete tundlikkust. Jälgime selle valdkonna arengut ja vajaduse korral sekkume.

Muud algatused

Kavatseme avaldada *ettevaatavaid arvamusi*, mille eesmärk on aidata kaasa andmekaitse aluspõhimõtete edasisele levitamisele ning muid ELi poliitikavaldkondi, näiteks konkurentsi ja kaubandust puudutavate küsimuste lahendamisele.

Koostöö

2013. ja 2014. aasta strateegia rakendamise seoses pöörame erilist tähelepanu koostööle muude andmekaitseasutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning meie ülesannete täitmisele koordineeritud järelevalves.

Koordineeritud järelevalve

Jätkame osalemist Eurodac-süsteemi, tolliinfosüsteemi ja viisainfosüsteemi koordineeritud järelevalves. Koordineeritud järelevalvet hakatakse teostama ka teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) suhtes, mis kavatakse käivitada 2013. aastal. Kontrollime ka nende süsteemide keskeid üksusi, kui see on vajalik või õigusnormidega nõutav.

Koostöö andmekaitseasutustega

Kavatseme jätkuvalt aktiivselt osaleda artikli 29 tööühma töös, tagades tööühma ja Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse sidususe ja sünergia vastavalt meie prioriteetidele. Säilitame head suhted liikmesriikide andmekaitseasutustega. Teatavate teemade raportöörina juhime ja valmistame ette artikli 29 tööühma arvamuste vastuvõtmist.

Andmekaitse rahvusvahelistes organisatsioonides

Euroopa Andmekaitseinspektor jätkab rahvusvaheliste organisatsioonide kaasamist iga-aastase seminariga, mille eesmärk on suurendada teadlikkust ja vahetada häid tavasid.

Muud valdkonnad

Teavitamine ja teabevahetus

Kooskõlas 2013. ja 2014. aasta strateegiaga jätkab Euroopa Andmekaitseinspektor ELi haldusasutuste andmekaitsealase teadlikkuse suurendamist, kuid püüab teavitada ka üksikisikuid nende põhiõigusest eraelu puutumatusel ja andmekaitsele. Selleks ajakohastame ja arendame edasi oma veebilehte; töötame välja uusi teavitusvahendeid, et meie põhitegevus oleks nähtavam; kasutame lihtsat keelt, et teha tehnilised küsimused arusaadavamaks, ja esitame üldsusele kergesti mõistetavaid näiteid.

Ressursihalduse ja personalitöö professionaalsemaks muutumine

Tulenevalt kokkuhoiust ja vajadusest n-ö vähemaga rohkem saavutada koostame kvaliteedijuhtimise strateegia, et institutsioon saaks täita oma ülesandeid võimalikult tõhusalt. Kvaliteedijuhtimise strateegia hõlmab järgmist:

- eriline rõhuasetus uuel koolituspoliitikal, et edendada erialaseid oskusi ja karjääriarengut ning parandada töötulemusi;
- suurem tähelepanu paremale planeerimisele, töötulemustele ja finantsvahendite kulutamise jälgimisele;
- strateegilisem lähenemisviis personalijuhtimisele ning
- täielik kvaliteedijuhtimise süsteem, mis töötatakse välja ja rakendatakse seostatuna sisekontrollistandardite, riskijuhtimise ja ühise hindamisraamistikuga.

Alustame ka keskpika ja pikaajalise ressursivajaduse strateegilist arutelu, eriti seoses tulevase Euroopa andmekaitseinspektsiooniga.

IT-taristu

Aasta jooksul kavatseme kasutusele võtta uue juhtumihalduse süsteemi, mis aitab saavutada tulemusi soovitud tähtaegadeks ning sisaldab vajalikke turbe- ja andmekaitseabinõusid.

Euroopa Andmekaitseinspektor

Aastaruanne 2012 — Kommenteeritud kokkuvõte

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2013 — 12 lk — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-9242-007-9

doi:10.2804/54006

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

QT-AB-13-001-ET-N

*EDPS – Euroopa isikuandmete
kaitse valvaja*

www.edps.europa.eu

■ Väljaannete talitus

@EU_EDPS

ISBN 978-92-9242-007-9

9 789292 420079